49e jaar. — Nr 151. Zaterdag, 27 December 1902.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Grote Markt, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar
Twee » » **5** »
Een » » **4** »

Een blad afzonderlijk **10** centiemen.

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **125** cent^mes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

Nieuwe PREMIE

voor onze geabonneerden.

Wij bieden, dit jaar, onze geabonneerden een *nieuwe nansch buitengewone* **premie** aan bestaande in een *PORTRET IN PASTELTEEKENING* 40 × 50 op bristol 65 × 50, van den persoon waarvan de geabonneerde eene zeer goede lichtteekening (photographie) zal zenden aan onzen uitgever **M. TH. LAFORCE.**

Niemand ; die het portret, waarvan onze geabonneerden zich [illegible] heid, de lijkheid en de goede uitvoering [illegible] nen overtuigen, heeft eene waarde van **100 franken.** Wij leveren het bij uitzondering aan onze gaabonneerden *VOOR* **18 Franken.**

Niettemin, daar een groot getal onzer geabonneerden, sedert verscheidene jaren, bij middel van onze jaarlijksche premiën in olieverf, eene galerij vormen van hunne gansche familie en van hunne vrienden, willen wij hun niet beletten er mede voort te gaan, en al degenen die zulks verlangen schenken wij nog **kosteloos** het portret visietkaart, en voor **6 fr, 50** het prachtportret op panneel 14 × 10, met kader 32 × 28, een luisterrijk schilderstuk vormende.

Om de premiën te bekomen, schrijve men aan het bureel van dit blad, met bijvoeging van eenen postzegel van 10 *centiemen* voor het verzenden der premiën-bons.

TONGEREN, DEN 27 DECEMBER 1902.

VAN ALLES WAT.

SCHIJNHEILIGEN. — De Gentsche socialistische bond der Vrijdenkers of Godverloochenaars doet eenen oproep tot de jongelingen, bij de roode partijaangesloten of niet, en noodigt ze uit tot eene vergadering te houden in « Ons huis » anders gezegd het lokaal van Vooruit.

En dan komen de roode chefs in hunne schriften en redevoeringen, bij hoog en bij laag zweeren dat het socialisme zich met geene godsdienstige denkbeelden inlaat, dat het onzijdig is in zake van Godsdienst.

Wat verachtelijke schijnheilige loriassen zijn toch die roode chefs ?

* *

M. Francotte, minister van nijverheid en arbeid, heeft aan de goedkeuring des koonings een besluit onderworpen, dat de voorwaarden vaststelt welke voortaan de noodlijdende werklieden moeten vereenigen, om het pensioen van 65 fr. te bekomen.

Dit besluit zal als regel dienen aan de comiteiten, die alleen bevoegd zullen zijn om een advies uit te brengen over de vraag van den noodlijdende.

Het was hoog noodig, van aan de plaatselijke comiteiten een eenvormigen regel voor te schrijven, want in sommige gemeenten stelde men voor dit pensioen personen voor, die in andere gemeenten van deze gunst waren uitgesloten.

In 1901 zijn er te Brussel, op 1864 vragen aan het beschermingcomiteit gedaan, 964 aangenomen en 900 verworpen.

De meeste dezer vragen kwamen van ouderlingen, die verzorgd waren in de hospitalen,

't Was het tweede jaar van de toepassing der wet ; het eerste jaar had med reeds meer dan 3000 werkmanspensioenen toegestaan. Met het contigent geleverd door het volgende dienstjaar, was het getal ouderlingen, die het pensioen van 65 fr. genieten, te Brussel, op 1 Januari 1902, 4091.

Een vergelijkend werk, dat gedaan werd in de bureelen van het ministerie, heeft bewezen dat men in sommige gemeenten breeder is geweest, in andere streeger.

En dat heeft den minister aangezet een algemeenen regel vast te stellen.

* *

OP STRAAT GEWORPEN. — De mannen van « wetenschap en vooruitgang » die de kloosterlingen uit Frankrijk hebben verjaagd kunnen thans de uitslagen van hun heilzaam politiek bewonderen,

Zij hadden in de Fransche Kamer beweerd dat de stichting der vrije scholen grenzins de leerlingen zou hinderen, dat de opvoeding en het onderwijs der jeugd er niet door zouden lijden, daar de leerlingen der vrije scholen amen zouden opgenomen worden door een wereldlijk personeel, in de officieele scholen. Thans spreken de cijfers en zij hebben eene droevige welsprekendheid.

Er werden gesloten 3,250 vrije kloosterscholen, welke 200.235 leerlingen — te samen bevatten. Een derde, te weten 65.715 leerlingen. — vonden plaats in de officieele scholen. Een ander derde — 64.580 — is teruggekeerd in de 1.173 bijzondere scholen, door wereldlijken heropend. En het laatste derde ? Dat laatste derde loopt op straat, zonder onderwijs, alhoewel in Frankrijk het onderwijs verplichtend is.

Dat is de brutale uitslag der politiek van den apostaat Combes, waarin onze liberalen en socialisten een voorbeeld zien dat navolging verdient.

* *

DE MISDADIGHEID BIJ DE JEUGD EN HET ALKOOLISM. — In de « Revue Bleue » van 19 Juli 1902, bestudeert M. Proal, zoo gunstig gekend voor zijne vroegere werken, de steeds toenemende verhoudingen der misdadigheid bij de jeugd, in Frankrijk, en besluit met het alcoolismus van dien erbarmelijken toestand te beschuldigen. Vooral overtredingen, geweldadden, slagen en verwondingen, groeien aan bij de jeugd : in twintig jaren verdubbeld. M. Proal eindigt zijn artikkel met eenen welsprekenden oproep tot de openbare machten, om den strijd tegen het alcoolism krachtdadig ter hand te nemen.

« Wanneer toch zullen de openbare machten zich over dit lichamelijk en zedelijk verval van het ras bekommeren ?

Wanneer toch zullen, in den geest onzer wetgevers, de vraagstukken van maatschappelijke gezondheid den voorrang krijgen boven hunne persoonlijke veeten ? Terwijl zij twisten, verderfelijk, verarmt het volk, ontaardt het ras en verzindert de bevolking ; bederft de jeugd, ze wordt brutaal ; wij wonen eenen aangroei bij van den haat ende geweldadigheid onder allerlei vormen. Terwijl voor Frankrijk de grandewijn twater des doods wordt, bestrijden andere volkeren het alcoolism, en zien tenhunnent het aantal zinneloozen, zelfmoordenaars en misdadigers afnemen. »

KERSTMIS.

Gegroet dag der verlosing !
Gegroet dag der verblijding !
Gegroet dag der verzoening !

't Was nacht !.... In enen verlaten stal van Betulehem greep het grootste wonder plaats dat ooit hemel en aarde aanschouwden. Eene moedermaagd heeft en Verlosser gebaard, die het gevallen menschdom komt heropbeuren.

Legioenen Engelen zwem juichend door het luchtruim en blijde klinken hunne zangen : « Glorie aan God in den hooge en vrede op aarde aan de menschen van goeden wil. »

Tegentien eeuwen zijn verloopen sinds dien heugelijken nacht. De wereld werd verlost door het wonderkind, vrede werd gebracht aan de aarde.

En elk jaar, van Noord tot Zuid, van Oost tot West, — overal waar Christus leering werd verkondigd — wordt het dankbare Kerstlied uitgezalmd door allen die den Heiland getrouw volgen.

Gegroet, dag der verlossing !

—o—

't Was nacht !... Hij, de lang Verwachte, kwam de wereld redden. Hij kwam ook verheffen wat vernederd was.

Wie arm was, werd veracht ; ja, hem drukte een ellendige slavenjuk. Die slavenketen werd verbroken door het goddelijk kind. Die misachting van den arme nam een einde : wat luide verkondigt alles, — de nederigheid van het stalleken, de uiterste armoede van het kind en moeder — dat de armen groot zijn in Gods oogen. Herders, nederige herders, worden de eersten geroepen tot het Goddelijk Wicht, want zij zijn de lieveling en des Heeren.

Rijken, buigt het hoofd.

Armen, vert omhoog ! Gij zijt groot geworden in dien nacht !

—o—

't Was nacht !... Hij, de Godmensch. Hij kwam verlossen ; Hij kwam verheffen ; door zijne engelen riep Hij de Herders. Hij kwam ook verzoenen ! En Hij riep de rijken door eene wondere star. En Hij aanvecrdde de offergiften der koningen om aan alle eeuwen te verkondigen dat rijken en armen geene vijanden zijn, maar broeders, dat alle menschen eene groote familie uitmaken, waar de meer begoeden de noodlijdenden ter hulp snellen, hunnen lavloed mild meedeelende : Ja, Hij kwam verzoenen ; Hij kwam den broederband leggen tusschen rijk en arm.

Kerstmis ! dag der verzoening, gegroet !

—o—

Meer dan ooit moet die groote les van verzoening herhaald worden op onze dagen ! Neen, geen klassenstrijd ! Dien strijd kwam de Heiland niet prediken, maar ware verbroedering tusschen de verschillige standen.

Werklieden, onze broeders, tot u roepen wij bij de herinnering aan het zoete Vredefeest : Luistert naar de bedriegers niet, die u komen ophitsen tot haat en nijd !

Mogen ook alle rijken hunne plichten begrijpen. Doet aan den arme wat de koningen uit het Oosten aan uwen armen Verlosser deden. Bezoekt hem in zijne armzalige woning en laat er, als de koningen, den wierook van uwen eerbied, het goud van uwe liefdadigheid en de myrre van uw medelijden.

Boeken op boeken worden geschreven over de hedendaagsche maatschappelijke kwestie. Veel meer, én voor armen, én voor rijken is er te leeren in 't stalleken van Bethlehem. Daar, en daar alleen is de ware oplossing te vinden.

Kolen in de Kempen.

De commissies van financiën en van justicie van den Senaat, vergaderden maandag, onder voorzitterschap van M. Dupont, om over de kwestie der koolmijnen te beraadslagen.

M. Van den Heuvel, minister van justicie en M. Harzé, eerebestuurder der mijnen, woonden de zitting bij. M. Francotte, minister van arbeid, liet zich veronschuldigen.

Op aanvraag der leden, heeft M. Harzé breedvoerig zijne denkbeelden over het vraagpunt der Kempische koolmijnen uitengezet

Hij is partijganger der reserve voor den Staat van een domein, dat, onder ander, het kamp van Beverloo en den polygoon van Brasschaet zou omvatten.

Ook denkt hij dat 40 jaar voor de concessies te weinig zijn en het termijn minstens tot 80 jaar moet uitgebreid worden. Verder wil hij de wet van 1810 volledigen in wat betreft het verval.

Spreker trad verder in technische bijzonderheden over de ontdekte lagen.

M. Finet ontwikkelde zijn voorstel tot nationaliseering van 't ondekte koolmijnengebied en bestreed het verlenen van alle concessie aan de bijzondere nijverheid.

Een werk van M. Harzé, over 't vraagpunt, zal gedrukt en uitgedeeld worden.

De commissies zullen hunne beraadslaging voortzetten.

Het geuzenblaadje

van verleden zaterdag deelt ons het verslag mede der twee eerste politieke voordrachten, door onze liberalen ingericht, met het oog op de aanstaande gemeentekiezingen.

Wij zullen het maar rechtuit bekennen : wij zijn bij deze lezing nog al tamelijk teleurgesteld geweest.

Wij verwachtten ons de twee vreemde politiekers, die gelast waren hier te Tongeren de liberale zegepraal tijdens de aanstaande gemeentekiezingen komen voor te bereiden, op volledige wijze *De liberale politiek* zien uit te leggen die, volgens het programma, het ontwerp hunner voordrachten moest uitmaken.

Wij waren mis, leelijk mis. Over de hatelijke en godsdienstloze liberale politiek, die van 1878 tot 1884 over ons land woedde, werd er geen enkel *woordje* gerept. Insgelijks geen enkel woordje over den schooloorlog, de steeds klimmende belastingen, de plagerijen en vervolgingen tegen de priesters en de katholieken ingespannen. Ook geen enkel *woordje* over de stedelijke liberale politiek. En nochtans waren de voordrachten van verleden zondag ingericht met het doel het tijdstip der propaganda voor de gemeentekiezingen in onze stad te openen.

Zou misschien het terrein der gemeentezaken zoo gevaarlijk aan onze liberalen schijnen, dat zij zich er niet op durven wagen ?

Doch, indien al deze voorname punten voorzichtig in de schaduw gelaten wierden, nogtans hebben, volgens het geuzenblaadje, de voordrachtgevers zekere punten aangeraakt die, wij moeten het bekennen, veel minder belang voor onze medeburgers opleveren.

Zij hebben gesproken over het algemeen stemrecht, het vrijwilligersleger, de evenredige vertegenwoordiging en den wensch uitgedrukt de koolmijnen van Limburg door den Staat zien uit te baten. Dit zijn alles vraagpunten die het overbodig was hier komen uit te leggen, daags voor de gemeentekiezingen en met het doel deze kiezingen gunstig voor de liberalen doen uit te draaien.

Dat radicalen en socialisten tot akkoord zijn om het algemeen stemrecht, puur en simpel, den persoonlijken en verplichtenden kazernendienst en het uitbaten van de nijverheid door den Staat te verzeischen, zulks weet eenieder. Maar een ander punt is die stelsels door onze medeburgers te doen slikken. En het zullen voorzeker de voordrachten van zondag niet zijn, die iets daartaan zullen bijdragen.

Wat ons echter nog meer verwondert, is dat, volgens het geuzenblaadje schrijft, de redenaars de tongersche liberalen aangezet hebben, van heden af de propaganda voor de aanstaande..... wetgevende kiezingen te beginnen ! En in dit alles is er geen enkel woordje te vinden over de gemeentekiezingen. Zouden misschien onze liberalen reeds beginnen in te zien dat hunne pogingen onmachtig zullen zijn om hun bootje boven water te houden ?

En dan, beste lezer, hoe vindt ge die vreemdelingen die onze liberalen komen aanzetten zich van heden af met de wetgevende kiezingen van 1904 bezig te houden ? Indien zij kennis hadden der cijfers van de laatste raadplegingen van het kiezerskorps, zouden ze weleer hunne vrienden aangeraden hebben zich, in de toekomst, voorzichtig op dit terrein te onthouden. Kortom, degenen die naar de vergadering gegaan zijn, ten einde ingelicht te worden over de stedelijke *liberale politiek*, hebben er maar bitter weinig van naar huis medegebracht. Het zullen noch voordrachten noch vergaderingen, in den aard van die van zondag laatsleden zijn, die eenen enkelen stap aan de *liberale politiek* in onze stad zullen doen maken.

Tijdens de aanstaande maand October, zullen onze liberalen, ten hunne nadeele, het bewijs er van krijgen.

In de laatste zitting van den gemeenteraad, hebben onze liberalen een nieuw blijk gegeven der gevoelens van politieke onverdraagzaamheid, welke hen bezielen. Er moest overgegaan worden tot de benoeming van een lid van het Bureel van Weldadigheid en van een lid van het Bestuur der Godshuizen respectievelijk in vervanging van MM. Mathieu Christiaens en Henri Jansen, wier mandaat den 1e Januari eindigt.

Steeds kweten beide uittredende leden hunne taak met eenen ijver, eene zelfopoffering aan de welke eenieder eene welverdiende hulde brengt. Ook waren zij beide als eerste candidaten voorgesteld en door het Liefdadigheidsgesticht waarvan zij deelmaken, én door het schepencollege.

Gij meent misschien dat onze liberalen de bewezene diensten gaan erkennen en het mandaat dezer twee achtbare uittredende leden hernieuwen ? Gij zijt mis, beste lezer. Daar zij de voorstellingen van candidaten door de zieldadigheidsgestichten en door het schepencollege gedaan, niet kunnen buitengaan en daar zij bijgevolg de twee uittredende leden, wier eenig ongelijk is aan de katholieke partij toe te behooren, niet kunnen aan de deur zetten, verlaten de liberalen de zitting. Alzoo is de raad niet meer in getal en bevindt hij zich in de onmogelijkheid eene beslissing te nemen. De kwestie zal in eene aanstaande zitting opnieuw voorkomen en heel waarschijnlijk zullen de liberalen hetzelfde spel herbeginnen.

Wij vragen het aan elken mensch van goede trouw : Is zulke handelwijze geen nieuw bewijs van de hatelijkste onverdraagzaamheid ?

Wel is waar, door alzoo te handelen, heeft de hedendaagsche liberale meerderheid enkel het voorbeeld gevolgd der liberale regeeringen, die haar, op het stadhuis, voorafgegaan zijn.

Herinnert u de blijken van onverdraagzaamheid, eertijds door de tongersche liberalen, in zake van benoeming van leden van liefdadigheidsgestichten, gegeven.

Niet alleen hebben de liberalen nooit eenen katholiek benoemd tot eene plaats die opengevallen was, hetzij door sterfgeval, hetzij door ontslag, maar zij hebben steeds stelselmatig de katholieke leden, wier mandaat moest vernieuwd worden, aan de deur der besturen van de liefdadigheidsgestichten gezet. Wij hebben alzoo bestuurders, die uitgestrekte kennissen bezaten en eene groote zelfopoffering aan den dag legden, zien afzetten en zien vervangen door politieke vrienden, wier eenige titels en verdiensten bestonden in hunnen haat tegen al wat katholiek koo geheten worden. Wij zouden wel willen hooren uiteenleggen welk nut de armen en de zieken uit dit stelsel van liberale onverdraagzaamheid getrokken hebben.

Vergelijk nu met het gedrag der liberalen, de handelwijze welke de katholieken steeds gevolgd hebben, als er moest overgegaan worden tot de benoeming van bestuurleden, hetzij van het Bureel van Weldadigheid, hetzij van de Burgerlijke godshuizen.

Nooit hebben zij een uittredend liberaal lid van kant gesteld, om het door een katholiek lid te vervangen ; steeds hebben zij zich te vrede gesteld met katholieken te noemen in geval dat er plaatsen openvallen waren, hetzij door sterfgeval, hetzij door ontslag ; zelfs hebben zij liberalen in vervanging van ontslaggevende, katholieke leden benoemd. En dehelangen der armen hebben nooit te lijden gehad door dit stelsel van breede verdraagzaamheid.

Bij het anderen der gemeentekiezingen, is het niet ongepast dit alles onder de oogen onzer lezers te stellen. Alzoo zullen de kiezers leeren kennen van welken kant de politieke onverdraagzaamheid en de hatelijke afzettingsgeest zich bevinden ; alzoo ook zullen zij in staat gesteld worden hunne stem in volle kennis van zaken uit te brengen, als er zal moeten beslist worden aan welke banden onze medeburgers het bestuur en het beheer der stadszaken willen toevertrouwen.

GEMEENTERAAD

van Tongeren.

Zitting van woensdag 24 December 1902.

Tegenwoordig : MM. Meyers, burgemeester, Neven, schepen, Schreuzer, Duckers, Dasseas, Voncken en Tupper, leden.

M. de Burgemeester deelt aan den raad inlichtingen mede nopens de buizen te gebruiken tijdende uitvoering der werken noodig tot de waterleiding. Hij geeft inzelfdes inlichtingen aan den raad aangaande de subsidiën, door den staat aan de gemeente meisjesschool te vergunnen.

M. Neven zegt dat de toestand der gemeentekas, zooals hij, in de laatste zitting voorgesteld werd, onnauwkeurig is.

M. de Burgemeester betwist de bewering van M. Neven. In eene aanstaande zitting, zal de financiele toestand der stad, zooals hij zich op 31 December zal bevinden, nauwkeurig blootgesteld worden.

M. Neven zegt dat hij niet wil verantwoordelijk blijven, in hetgeen de uitvoering der werken van de waterleiding betreft. Hij zegt dat de liberale meerderheid over dit punt beknibbeld geweest is. Hij zegt dat het mogelijk zal zijn, dat men in de maand Februari het bevel tot het beginnen der werken niet zal kunnen geven. Men zal, onder financieel oogpunt, den aankoop van den Sint-Jansmolen moeten vereffenen. Men zal moeten overgaan tot den verkoop van een parceel der Motten, vooraleer den Molmolen te kunnen koopen. De aankoop van dezen molen zou seffens moeten plaats hebben, ten einde de werken te kunnen beginnen. De toelating van al de eigenaars, door de grondep derwelken de buizen, noodig tot de waterleiding, moeten gelegd worden, is nog niet bekomen. De eenige oplossing bestaat in de onteigening.

De stad stelt zich aan moeilijkheden bloot. Er zullen ook moeilijkheden, nopens de bron van Lauw, ontstaan. Het ware hoogdrieugend maatregelen te nemen, ten einde aan de aannemers de gronden te bezorgen waarvan zij noodig hebben om de werken te beginnen.

M. de Burgemeester antwoordt dat M. Neven den toestand met angst beschouwt. M. de Burgemeester heeft altijd dien angst gedeeld. Wij weten al wat M. Neven komt te zeggen ; daar is niets nieuws in. Weldra zullen wij uitgaven moeten doen, die verre onze geldmiddelen overtreffen. Men moet den Molmolen koopen. Men had beter gedaan den molen van Rutten dan de twee andere molens te koopen. In de onteigeningen heeft men het liggen der buizen, in de gronden van bijzonderen, niet in acht genomen. M. de Burgemeester denkt dat men zijne toevlucht tot den onteigening zal moeten nemen. Wij moeten onmiddelijk een koninklijk besluit in dien zin vragen. Blijft nog de aankoop van zekere gronden te Lauw. Doch wij zullen het gemakkelijk hebben, ons deze gronden aan te schuiten, daar er geschevene verbintenissen over bestaan. Doch, eene andere, zeer belangwekkende kwestie, doet zich op. Wat zal er van de bron geworden, eens dat de werken zullen beginnen ? M. Vandenbraek, aardkundige te Brussel, die eene bijzondere studie gedaan heeft over de onderaardsche wateren der Jekervallei, denkt dat op den dag dat men de ontworpene werken te Lauw zal beginnen, het bekken zal verdroogen en de bronnen zich zullen verplaatsen.

De zitting wordt met gesloten deuren voortgezet, ten einde over te gaan tot de benoeming van een lid van het Armenbureel, in vervanging van M. Mathieu Christiaens, wiens mandaat den 1 Januari eindigt en van een lid van 't Bestuur der Godshuizen, in vervanging van M. Henri Jansen, wiens mandaat op hetzelfde tijdstip eindigt.

De liberale leden verlaten de zitting ; de raad is niet meer in getal.

Bij den *Postrijder* van heden behoort een BIJVOEGSEL, inhoudend verschillende aankondigingen en den ALMANAK voor het jaar 1903.

NA

TWINTIG JAREN !

11de VERVOLG.

Margaretha steunde, bleek als een marmeren beeld tegen het donker buffet en staarde met groote, ten doode treurige oogen op den generaal, die dit toch niet scheen te bemerken. Bij den uitroep van den markies kroop ze ineen, daarop wendde zij zich haastig af, om de noodige bevelen aan de bedienden te geven.

Weer ging de kapitein die zwijgend het verhaal van den generaal had aangehoord, opstaan en trad op Margaretha toe. Duidelijk zag Koenraad, hoe deze schrikte, toen zij plotselings den kapitein aan hare zijde zag.

— Ik zal u behulpzaam zijn, mademoiselle, zegde Eugène De Marange beleefd en greep eene champagnefl-sch, om die te ontkurken.

De parelende, schuimende, edele wijn, verlevendigde de stemming van het gezelschap weer. De lichte, vroolijke toon was spoedig weer gevonden, nadat de opperhoutvester Von Stetten eenige geestige jachtgeschiedenissen ten beste had gegeven.

Na eenigen tijd wilden de dames heengaan. Ook de generaal meende, dat het tijd werd om op te staan ; men kon juist nog vóór den laatsten trein van die naastbijgelegen statie Metz bereiken.

— Komaan, mijn waarde generaal, riep de markies, daar kan in het geheel geen sprake van zijn ! Gij overnacht heden hier in Marange ; er zijn reeds maatregelen genomen, dat ge allen logeeren kunt ; morgen houden we nog eene drijfjacht op de velden van Marange en Hauconcourt en een diner op het slot Ladonchamps zal het einde van onze jacht zijn !

Tevergeefs protesteerden de generaal, Koenraad en de opperhoutvester. Als zij niet onbeleefd wilden schijnen, moesten zij de vriendelijke uitnoodiging wel aannemen. De twee of drie houtvesters die hun rijtuig te Maranghadden besteld, konden ambtsbezigheden voorwenden, zij reden naar huis, maar MM. von Brunks, Koenraad en de opperhoutvester werden in heslot ingekwartierd.

Nog eenigen tijd bleef men bij elander. Daarop trok men zich, vermoeid van de jagt in de slaapkamers terug. Na korten tijd lag het slot in diepe rust.

Mijnheer von Brunken en Koenraad hadden twee naast elkaar liggende, door ne deur met elkander verbonden kamers.

— We zullen de deur open lat, zegde de generaal, en nog een oogenblik babben. De wijn heeft mij opgewekt, ik kan nog niet slapen. En dan — die mademoiselle Margo !

— Had ik geen gelijk, oom, dat chter hare zonderlinge houding een geheim mo verborgen liggen ?

— Ja, ge hebt gelijk ! Als ik dat zieje maar eens een korten tijd alleen sprekenon ! Ze is Margaretha Martens, daarover bestaat geen twijfel ! Ook wanneer ze het niet beken had, zou ik haar terstond herkend hebben. Iverbaalde dezen avond met opzet de geschieden van den dood haars vaders. Als ze nog eenig goet voor haren geboortegrond, voor haar vader zit, moet ze mij gelegenheid geven haar te sprek. Ik zou mij in vertrouwen tot den markies kunnowenden, die is door en door een man van eer — maar ge zegt, dat ge Margaretha hebt gezwo, hare afkomst niet te verraden.

— Ik moest haar mijn eerewoord geve

— Dus mogen we niet met den markies reken. Margaretha zelf wil ik spreken, hetzij hi hetzij later op het slot Ladonchamps — ah, was dat.

Hij was naar den spiegel geloopen, omtch te ontkleeden. Op de marmeren schouw ; een brief, waarvan het adres luidde : Den Hoogelgeboren heer Generaal Von Brunken.

— Een brief aan mij ? Hier in Marange ! ist is zonderling ! En met handschrift eener dame

Haastig opende hij den omslag en een toep van verrassing ontsnapte aan zijn lippen.

— Van haar ?

— Van Margaretha ?

— Ja — zij verzoekt mij, om elf ure, als alles in het slot stil geworden is, in de eetzaal te komen ; ze wil mij spreken. Onderteekend : Margo Martin. — Ziet ge, dat zeezelve gevoelt, hoe noodig eene uitspraak is ? Hoe laat is het ? Half elf ! Nog een half uur tijd !

— Een zeldzaam avonduur, oom, meende Koenraad lachend. — Een « rendez-vous » bij nacht.

— Scherts niet, mijn jongen. Dit meisje zag er zoo diep ongelukkig uit, dat zij er eene gewichtige reden voor moet hebben, hare familie en haar vaderland te verloochenen.

— Gaat ge ?

— Natuurlijk zal ik gaan. Zij wendt zich in den nood tot mij ; het zou harteloos zijn, als ik aan hare roepstem geen gevolg gaf.

— Oom, zegde Koenraad aarzelend, er is een vermoeden in mij opgekomen.

— Een vermoeden ?

— Ja. Hebt ge niet gezien, hoe Margaretha schrikte als de kapitein op haar toetrad ? De kapitein sprak ook zacht met haar, en luisterde naar hem met gebogen hoofd, terwijl een heete gloed naar hare wangen steeg.

— Gelooft ge, dat zij met den kapitein in eene liefdesbetrekking staat ?

— Ja, oom !

— Dat zou werkelijk de sleutel van haar raadselachtig gedrag kunnen zijn. Nu, we zullen zien. In ieder geval zal ik aan haar verzoek gevolg geven.

Hij nam den eenen kandelaar van de tafel en wilde zich verwijderen.

— Wil ik u begeleiden, oom ?

— Neen, wacht mij hier.

— Zooals gij wenscht, oom !

De generaal luisterde een oogenblik aan de deur. Hunne slaapkamers bevonden zich in een zijvleugel van het slot, die door een smalle trap met den hoofdgang verbonden was. Deze voerde rechtstreeks naar de eetzaal, op de onderste verdieping, die van de kamer van den generaal gemakkelijk onbemerkt te bereiken was. De woonvertrekken der familie bevonden zich op de eerste verdieping van het hoofdgebouw ; de kapitein, de opperhoutvester en de overige gasten sliepen in den tegenovergelegen vleugel ; de bedienden met eene enkele uitzondering in de bijgebouwen of in de benedenvertrekken.

XII.

Toen de generaal de eetzaal betrad, die slechts door de kaarsen van een kandelaar en door het nog zwak brandende vuur in den haard spaarzaam, roodachtig verlicht was, stond eene donkere, slanke gestalte op uit den leuningstoel voor den haard. Het was Margaretha. Een oogenblik zagen de generaal en Margaretha elkaïder sprakeloos aan. Daarop zette M. von Brunken den kandelaar op de tafel en strekte het jonge meisje de beide handen toe.

— Margaretha, ze de hij zacht en toch ernstig.... Gij wilt mij spreken.... Hier ben ik, tot uwe hulp bereid.

Margaretha soelde naar hem toe, greep zijne handen, kuste die en wilde voor hem op de knieën zinken. Maar de generaal trok haar aan zijne borst en kuste het blonde hoofd.

— Hier is uwe plaats, mijn kind, fluisterde hij bewogen.... aan het hart van den trouwsten vriend uws vaders.

Margaretha snikte hevig, en vlijde zich als zocht ze steun, dicht in de armen van den ouden vriend.

— Ween maar eens goed uit, mijn arm kind, ging mijnheer von Brunken zacht en teeder voort.

Mijn neef Koenraad heeft mij reeds verteld, hoe gij arm en zonder thuis in de wijde wereld stond, hoe ge te trotsch waart om u tot uwen ouden vriend te wenden — neen, neen, spreek noch niet, Margaretha, ik weet uwe beweegredenen te eeren, en ik acht er u des te hooger om, dat ge alleen den levensstrijd wilt aangaan. Spreken we liever over uwe gelukkige, vroolijke kiddsheid en over uwe toekomst, die, naar we hopen, even vroolijk en gelukkig zal zijn, als uwe eerste kiodsheid.

Hij bracht het jonge meisje naar den stoel bij den haard terug en nam tegenover haar plaats, terwijl hij haar zacht in den hoogen ouden leunstoel neerdrukte.

— Daar zitten we nu gemoedelijk aan den haard, spraak hij lachend. We zullen het vuur nog eens opstoken, daar liggen nog eenige blokken hout, buten loeit de herfststorm om de tionen van het grijze slot, de uil krast ; kom mee ! Maar wij denken er niet aan hem te volgen in nacht en storm, doch plaatsen de voeten op het hekwerk van den haard, turen in de flikkerende vlammen en droomen en baakten van het schoone verleden en van de hoopvolle toekomst.

Over Margaretha's bleek gelaat vloog een eigenaardig lachje.

— Wat zijt ge goed en vriendelijk, generaal ! fluisterde zij.

— Ik hoop dat ik voor u uw « oude oom » ben gebleven, Margaretha, zooals ge mij voor vijftien jaar noemdet.

— Ik heb het recht op die vertrouwelijke aanspraak verloren, antwoordde Margaretha treurig.

— Maar als ge mij verzoekt, mij weer als vriend en oom te beschouwen en te behandelen, dan zal ik dat verzoek stellig niet afslaan ! Doch nu, Margaretha, eene ernstige vraag : Zijt ge waarlijk voornemens, in deze zeer ondergeschikte betrekking te blijven, zonder op de hulp van uwen ouden vriend aanspraak te willen maken ?

— Ja, ik had dat plan — tot heden !

— Ah !

— Ik wist niet, generaal, dat ge hierheen komen zoudt, anders had ik mevrouw De Marange verlof gevraagd, met Madeleine, mijne kleine kweekelinge, in Hauconcourt te mogen blijven. Nog over weinige dagen zou ik eene ontmoeting met u vermeden hebben ; na den avond van heden kon ik niet meer : ik moest u spreken, ik moest mijn hart uitstorten.

Daar deedt ge goed aan. Maar wat bewoog u tot dat besluit ?

— Uwe vertelling van den dood mijns armen vaders.

— Ik heb mij dus niet misrekend ! Ja, Margaretha, ik vertelde dat treurige vooreal met opzet in uwe tegenwoordigheid, om er u aan te herinneren, dat ge aan uw vaderland, met uwe oude vrienden door banden vriendschap verbonden zijt, die zich niet laten ontknoopen. Ik heb me dus niet vergist ?

— Ik dank u voor u vertrouwen, generaal. Uw verbaal heeft mij volkomen den rechten weg aangetoond, dien ik nu in te slaan heb. Ik weet echter niet, hoe ik mij uit de verwikkelingen, waarin ik mij door eigen schuld heb verstrikt, losmaken zal en daarom verzoek ik u om uwen vaderlijken raad.

— Die ieder oogenblik ter uwer beschikking staat !

— Ge kent de voorzaamste lotgevallen in mijn leven door uwen neef ?

— Ik ken die, maar ik weet mij niet te verklaren, waarom ge door die lotgevallen vaderland en familie verloochent, waarom ge jedere aanenknooping van vroegere vriendschapsbanden van de hand wijst. Mijn neef spraak echter een vermoeden uit : Ik hoop, Margaretha, dat dit vermoeden ongegrond is.

— Welk vermoeden is dat ?

— Dat ge met liefdebanden, met banden van innige neiging des harten aan dit huis verbonden zijt !

Margaretha verborg het gelaat in de handen. Een gloeiende blos vloog over hare wangen en haar voorhoofd. Haastig ademend zat ze een ooganblik zwijgend.

De generaal vatte hare handen. Is dat vermoeden juist, Margaretha, vroeg hij zacht.

Toen sloeg ze de groote oogen naar hem op en antwoordde met bevende stem : Ja, generaal, het is juist. Mijn hart is verbonden aan dezelfde familie, een onzalige hartstocht verblindde mij, zoodat ik familie, vaderland en vrienden vergat.

— Arm kind !

— Gij zult alles weten ! Gij begrijpt reeds, dat het Eugène De Marange is, die mijn hart gewonnen heeft — mijn hart, generaal, mijn denken en gevoelen — maar niet mijne eer !

— Margaretha ?

— Neen, neen, generaal : Ik kan u vrij en openlijk in de oogen zien. Ik heb verkeerd gedaan, dat ik mijn vaderland, mijne familie verloochende, maar eene andere schuld draag ik niet.

— Ik heb nooit aan zoodanige schuld gedacht.

— Ik dank u. En nu luister !

« Toen mijn oom nog leefde maakte ik reeds kennis met Eugène. Ik ging toen door voor de erfgenaam van den rijken Amerikaan ; en Fransch edelman kon zijne hulde dus wel aan hare voeten leggen. Toen, generaal, beminden wij elkaar reeds en Eugène was besloten, mij tot zijne vrouw te maken, hoewel hij ook vreeten moest den tegenstand zijner voorname familie, trotsch op haren adel, op te wekken.

» Mijn oom was toch niets meer dan een rijk geworden burger. Eugène was een moedend Brazenhater ; meer dan eenmaal zegde hij mij dat hij nooit eene Duitsche huwen zou, dat zijne familie nooit de toestemming tot een huwelijk met eene Duitsche zou geven.

(Wordt voortgezet).